

Knihovník pracovník / knihovnice pracovnice správy fondů (kód: 72-004-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo kultury
Skupina oborů: Publicistika, knihovnictví a informatika (kód: 72)
Týká se povolání: Knihovník pracovník správy fondů
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Fyzická péče o knihovní fond	4
Revize knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností	4
Ochrana a aktualizace knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností	4
Pořádání knihovních fondů	4
Orientace v základních elektronických informačních zdrojích	4
Orientace v nakladatelské politice v ČR	4
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	4
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	4
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Fyzická péče o knihovní fond

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady preventivní péče o knihovní fond a pomůcky fyzické ochrany knihovních fondů	Ústní ověření
b) Stanovit způsob opravy u mírně poškozeného dokumentu	Ústní ověření
c) Zabalit knihu do ochranného obalu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Revize knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v právních předpisech vztahujících se k revizi knihovních fondů	Ústní ověření
b) Popsat základní procesy související s revizí knihovních fondů v knihovnách s lokální nebo regionální působností	Ústní ověření
c) Popsat, jak knihovna plní nabídkovou povinnost	Ústní ověření
d) Vyjmenovat důvody pro vyřazení knihovních jednotek	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ochrana a aktualizace knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat optimální podmínky pro skladování knihovních fondů	Ústní ověření
b) Charakterizovat podmínky pro bezpečný přesun knihovních fondů	Ústní ověření
c) Popsat základní pravidla ochrany knihovních fondů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Pořádání knihovních fondů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat systém, pomůcky a základní pravidla stavění fondu ve skladu nebo ve volném výběru v knihovně s lokální nebo regionální působností	Ústní ověření
b) Provést třídění a předřazení dokumentů pro jejich založení do regálu podle stanoveného systému třídění	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Orientace v základních elektronických informačních zdrojích

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní funkce a služby portálů na veřejném internetu a předvést na vybraném příkladu z českého prostředí	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat národní elektronické informační zdroje z produkce českých knihoven, jejich funkce a základní služby	Ústní ověření
c) Vyhledat dokumenty ve fondech českých/zahraničních knihoven za použití vyhledávacích nástrojů veřejného internetu a speciálních knihovnických nástrojů	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v nakladatelské politice v ČR

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Přiřadit názvy nakladatelů k charakteristice jejich publikačního profilu	Praktické předvedení
b) Přiřadit standardizované věcné formální deskriptory pěti druhům dokumentů vydávaných v České republice v posledních pěti letech s ověřením v Databázi národních autorit Národní knihovny České republiky	Praktické předvedení
c) Určit správné pořadí vydavatelů pokračujícího díla vydávaného minimálně od roku 1970 do roku zkoušky	Praktické předvedení
d) Vyhledat dle zadaného názvu nakladatele v databázi ISN (International Standard Number) – Ohlášené knihy a hudebniny Národní knihovny České republiky – publikace plánované k vydání	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v aktuálně vydávaných titulech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Přiřadit identifikátor čísla České národní bibliografie k záznamu konkrétní monografie aktuálně vydané v roce zkoušky	Praktické předvedení
b) Určit prameny popisu dokumentu na příkladech konkrétních českých děl různých druhů dokumentů vydávaných v České republice a Evropské unii v posledních pěti letech	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat knihovní procesy související s evidencí knihy (objednávka, akvizice, katalogizace, evidence jednotky, odpis) v knihovně s lokální působností	Písemné ověření
b) Vysvětlit vztah mezi popisem jednotky monografie, pokračujícího zdroje a nastavením výpůjčních a revizních služeb knihovny	Ústní ověření
c) Charakterizovat metodiky stavění volně přístupného fondu v knihovnách s lokální působností	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní funkce automatizovaného knihovního systému (software) v relevantním modulu pro knihovnu s lokální působností	Ústní ověření
b) Orientovat se v nabídce dostupných/používaných automatizovaných knihovních systémů na českém trhu	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Kritéria jsou ověřována praktickým předvedením, písemným a ústním ověřením.

Pro praktické předvedení a písemné ověření je nutné, aby měl uchazeč pro sebe k dispozici počítač zapojený v síti internet a dostupný textový editor. Schopnost práce s počítačem a orientace v síti internetu je jednou z prověřovaných obecných kompetencí.

Během zkoušky je prověřována i znalost odborné terminologie. Terminologie používaná při zadávání úkolů i jejich hodnocení musí být v souladu s aktuální terminologií tak, jak ji uvádí Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) vytvářená Národní knihovnou České republiky.

V oblasti knihovnických a informačních služeb a provozu je nutné, aby konkrétní zadání i hodnocení respektovalo aktuální znění platných legislativních norem, zejména Občanský zákoník, č. 40/1964 Sb., Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb., zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) včetně věcně příslušných vyhlášek v platném znění, zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Autorizovaná osoba připraví pro ověření kompetence Fyzická péče o knihovní fond 2 mírně poškozené dokumenty pro splnění kritéria b); knihu, materiál a pomůcky nezbytné k zabalení knihy do obalu pro splnění kritéria c).

Pro ověření kompetence Pořádání knihovnických fondů připraví autorizovaná osoba 30 dokumentů pro splnění kritéria b).

Pro ověření kompetence Orientace v aktuálně vydávaných titulech budou pro splnění kritérií vybírány dokumenty vydané v České republice a zemích Evropské unie. Pro ověření kompetence Orientace v nakladatelské politice v České republice písmeno a) připraví autorizovaná osoba soubor 30 publikačních profilů předních českých nakladatelství, z nichž bude pro účely zkoušky vybráno 5. Pro ověření kompetence Orientace v aktuálně vydávaných titulech připraví autorizovaná osoba soubor 5 dokumentů.

Pro ověření kompetence Orientace v základních elektronických informačních zdrojích, písmena a) a b) připraví autorizovaná osoba seznam webových adres portálů z prostředí veřejného internetu a národních elektronických informačních zdrojů, které mohou být předmětem zkoušky. Z tohoto seznamu budou pro účely zkoušky vybrány pro kritérium a) jeden zdroj a pro kritérium b) tři zdroje. Pro ověření kritéria c) vyhledává uchazeč v Souborném katalogu České republiky nebo v centrálních knihovnických portálech.

Za klíčové údaje pro vyhledání monografie se považuje jméno autora, název knihy, část názvu knihy, ISBN (International Standard Book Number, mezinárodní standardní číslo knihy). Při ověřování kritéria je nutné zadat dva různé typy klíčových údajů směřujících ke dvěma různým monografiím. Výběr příkladů se musí pohybovat v rámci aktuální knižní produkce vydané nejdéle dvacet let zpětně.

Ověřování kritérií praktickým předvedením může mít písemnou formu nebo formu manuálního předvedení určité činnosti, v tomto případě po zadání uchazeč tuto činnost provádí a zároveň komentuje a zdůvodňuje postup práce. Všechna kritéria, která jsou ověřována formou praktického předvedení, simulují reálnou činnost v práci knihovníka pracovníka správy fondů. Pro praktické předvedení zajistí autorizovaná osoba příslušné dokumenty a materiální pomůcky, aby uchazeč pracoval s konkrétními reálnými příklady.

Každé praktické předvedení je hodnoceno celkově 100 nebo 50 body; polovinu bodů může uchazeč získat za průběh práce, rychlost a přesnost pracovních postupů, maximálně polovinu bodů za výsledek.

U kritérií, která jsou ověřována písemným a ústním ověřením, se hodnotí správnost výsledků a obsah textu. Hodnocení je stanoveno na 100 bodů.

Kritérium je splněno, pokud za něj uchazeč získá alespoň 50 % možných bodů.

Součástí protokolu o zkoušce je záznam o ústní zkoušce s vyznačením toho, do jaké míry byly tyto požadavky naplněny. U ověření praktickým předvedením je v záznamu u zkoušky rozepsáno bodové hodnocení podle dílčích kritérií, u ústního a písemného ověření je uveden celkový počet bodů.

Hodnocení

Fyzická péče o knihovní fond

2x ústní ověření po 100 bodech, celkem 200 bodů

1x praktické předvedení, 100 bodů

Celkem 300 bodů

Revize knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností

3x ústní ověření po 100 bodech, celkem 300 bodů

1x písemné ověření, 100 bodů

Celkem 400 bodů

Ochrana a aktualizace knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností

3x ústní ověření po 100 bodech

Celkem 300 bodů

Pořádání knihovních fondů

1x ústní ověření, 100 bodů

1x praktické předvedení, 100 bodů

Celkem 200 bodů

Orientace v základních elektronických informačních zdrojích

1 praktické předvedení a ústní ověření, 100 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

1x praktické předvedení, 100 bodů

Celkem 300 bodů

Orientace v nakladatelské politice v ČR

4x praktické předvedení po 50 bodech

Celkem 200 bodů

Orientace v aktuálně vydávaných titulech

2x praktické předvedení po 50 bodech

Celkem 100 bodů

Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností

2x písemné ověření po 100 bodech, celkem 200 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 300 bodů

Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech

2x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 200 bodů

Celkově může uchazeč získat 2300 bodů. **Pro úspěšné splnění zkoušky je potřeba dosáhnout alespoň 75% úspěšnosti, tj. 1725 bodů.**

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanou fyzickou osobou s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovaným zástupcem autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Vyšší odborné vzdělání v oboru informační služby nebo informační studia a knihovnictví se specializací správa a ochrana fondů a alespoň 7 let prokázané odborné praxe v oblasti správy a ochrany fondů a dále prokázané pedagogické a lektorské dovednosti v oblasti správy fondů v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Vysokoškolské vzdělání v oboru informační služby nebo informační studia a knihovnictví se specializací správa a ochrana fondů a alespoň 5 let prokázané odborné praxe v oblasti správy a ochrany fondů a dále prokázané pedagogické a lektorské dovednosti v oblasti správy fondů, v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Pedagog vyšší odborné nebo vysoké školy v oboru informační služby nebo informační studia a knihovnictví se specializací správa a ochrana fondů a 5 let pedagogické praxe, z toho alespoň jeden rok v posledních dvou letech před podáním žádosti před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- a) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- b) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo kultury ČR, www.mkcr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Místnost pro písemnou a praktickou část zkoušky v místě dostupném běžně veřejnou dopravou. Uchazeč bude mít k dispozici PC s běžným textovým a tabulkovým editorem a neomezeným přístupem do internetu pro přípravu, praktické ověření a písemné ověření. Počítač s obrazovkou min. 17", klávesnice a myš.

300 dokumentů, z nichž pro jednotlivá ověření bude zkoušejícím, resp. autorizovanou osobou, vybráno 30 dokumentů; 10% dokumentů bude poškozeno tak, aby mohlo být využito k ověření kritérií kompetence Fyzická péče o knihovní fond, pro zkoušku budou využity dva dokumenty.

30 publikačních profilů předních českých nakladatelství, z nichž 5 bude vybráno pro zkoušku.

Seznam webových adres portálů z prostředí veřejného internetu a národních elektronických informačních zdrojů.

Soubor 30 otázek pro ověření orientace v právních předpisech vztahujících se k revizi knihovního fondu, konkrétně k ověření kritéria 2 a).

Psací potřeby, papír na psaní.

Materiál a pomůcky potřebné k zabalení knihy (folie, nůžky, lepící páska).

Pro každou zkoušku musí být k dispozici seznam dokumentů, které byly vybrány pro zkoušku, pokud proběhne ověřování na základě bibliografického záznamu, pak tyto záznamy jsou přílohou záznamových archů o zkoušce. Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 2 až 3 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro umění a kulturu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP)

Národní knihovna ČR

Národní technická knihovna

Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze

Zemědělská a potravinářská knihovna ÚZEI

Městská knihovna Kutná Hora

Knihovna Kroměřížska

Univerzitní knihovna ZČU

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích